

TOP-scholen met de E-factor

Dit is de tweede aflevering van een reeks artikelen over het project TOP-scholen van VOS/ABB. TOP staat voor Talentvol Openbaar Praktijkvoorbeeld. TOP-scholen zijn Excellent in een bepaald domein: zij hebben de E-factor!

VOS/ABB wil hiermee laten zien dat het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs alle kinderen kansen biedt en dat goed onderwijs om méér gaat dan alleen prestaties op het gebied van taal en rekenen. Hoewel TOP-scholen het op dat gebied uiteraard óók goed doen.

Werkt u op een TOP-school of kent u zo'n school? Meld dat dan aan VOS/ABB via excellent@vosabb.nl. Op de website www.vosabb.nl vindt u de criteria waar TOP-scholen aan voldoen.

TOP-scholen tot nu toe:

1. Mytylschool Amsterdam.
E-factor: diversiteit.
(School! nr. 6, 2011).

Aflevering 2: Prakticon in Doetinchem

'Leren in de echte wereld'

In veel opzichten is Prakticon in Doetinchem een TOP-school, maar zeker op het gebied van maatschappelijke betrokkenheid. 'Leren in de echte wereld' is hier het uitgangspunt. Dat gebeurt niet alleen op stages bij bedrijven. De leerlingen zijn ook actief in de buurt en nemen deel aan maatschappelijke acties.

Maatschappelijke betrokkenheid is essentieel in ons onderwijs', zegt Eelco Hogendijk, adjunct-directeur van deze openbare school voor praktijkonderwijs aan jongeren van 12 tot 18 jaar. 'Met die aandacht voor maatschappelijke betrokkenheid bereiden we onze leerlingen voor op een plekje in de maatschappij, ze leren omgaan met mensen buiten de school'.

Het project BuurSaam is een mooi voorbeeld van de manier waarop Prakticon dit doel concreet vormgeeft. Binnen dit

project legt de school contacten met de directe omgeving. Op een open dag komen buurtbewoners kennismaken met de leerlingen, die zich aanbieden voor hulp en klussen. Bijvoorbeeld boodschappen doen als iemand ziek is, helpen met tuinonderhoud bij iemand die dat zelf niet kan, of een spelletje doen met een eenzame oudere.

Daar blijft het niet bij. De leerlingen moeten zelf ook actief op zoek naar een activiteit waarmee ze iets kunnen betekenen voor iemand anders. 'Naast de maatschappelijke stage moeten ze hier zelf

Het nieuwe gebouw van Prakticon, waar de school miljoenen extra in heeft geïnvesteerd.

'Maatschappelijke betrokkenheid is essentieel in ons onderwijs'

Eelco Hogendijk: 'We halen er nu veel meer uit dan erin lijkt te zitten.'

een project ontwikkelen voor de buurt. Zo leren ze al jong wat mensen voor elkaar kunnen betekenen', aldus Hogendijk.

Big Picture

Het 'leren in de echte wereld' is onderdeel van het nieuwe onderwijsconcept, dat Prakticon heeft ingevoerd. Het is gebaseerd op de 'Big Picture'-filosofie, een methode die Hogendijk in Amerika heeft ontdekt tijdens een studiereis naar Providence (Rhode Island). Hogendijk: 'Ik zag daar echt individueel onderwijs. Een systeem waarin echt wordt geluisterd naar kinderen. Ik wist meteen: dit is iets voor onze school.'

Terug in Nederland wist Hogendijk zijn enthousiasme op directeur Hans Reede over te brengen. Reede: 'Ik heb veel onderwijsinnovaties meegemaakt, maar zelden iets wat echt geslaagd is. Dit zag ik zitten, maar ik weet ook dat het alleen lukt als echt ál het personeel erachter staat. Daarom heb ik ervoor gekozen om met het hele team een bezoek te brengen aan Amerika. Ik vond dat echt iedereen het zelf moest beleven. Dat kostte wel wat, maar het is elke cent waard geweest. Anders was de implementatie niet zo soepel gegaan.'

Het Amerikaanse concept is inmiddels ingevoerd. Het onderwijs op Prakticon is nu volledig vraaggericht. 'Om dit goed te doen, moet je echt je onderwijsbril an-

dersom opzetten', zegt Reede, die daarom alle docenten een individueel coachings-traject heeft aangeboden. 'Dat is nodig als je zo'n radicale innovatie succesvol wilt doorvoeren. En dat is dan ook gelukt. Het werkt zoals het bedoeld was.'

Uitgedaagd

De leerlingen worden bij Prakticon voortdurend uitgedaagd om zelf aan te geven waar hun belangstelling ligt. Ze moeten daarvoor in het eerste jaar al interviews houden met mensen uit de praktijk, schaduwdagen en passiestages volgen. 'Daardoor neemt hun motivatie toe en dat verbetert het resultaat', zegt Hogendijk.

De leerlingen zijn door stages en projecten veel in de 'echte wereld', maar tegelijk wordt de buitenwereld de school in gehaald: elke week komen mensen uit de praktijk in de groepen vertellen over hun leven. De leerlingen worden ook gestimuleerd mee te doen aan maatschappelijke acties. Volgend jaar fietsen bijvoorbeeld twee groepjes leerlingen mee aan de Alpe d'HuZes, een actie tegen kanker. 'Het werken met kinderen op deze manier is heel inspirerend. We halen er veel meer uit dan erin lijkt te zitten', zegt Hogendijk, die regelmatig en met plezier bezoekers rondleidt in het schoolgebouw. Het drie jaar oude gebouw oogt nog splinternieuw en is voorzien van het nieuwste

materiaal voor alle leerroutes. Er zijn onder meer een woonhuis, een winkel en een restaurant ingericht, waarin de leerlingen kunnen oefenen. 'We hebben uit eigen budget miljoenen extra in dit gebouw geïnvesteerd', vertelt directeur Reede. 'Hoe dat kon? Een kwestie van visie, plannen, voorwaarden scheppen en goed onderhandelen met leveranciers.'

Meetbaar effect

De resultaten van de aanpak van Prakticon zijn zichtbaar en meetbaar daarmee voldoet de school aan de criteria voor het predikaat TOP-school van VOS/ABB. Prakticon constateert een hogere uitstroom naar MBO-1 en zelfs MBO-2, terwijl de afstroom naar cluster-4-onderwijs is verminderd. Daarnaast zijn de contacten met de ouders enorm verbeterd. De leerlingen krijgen hier geen rapporten, maar rapporteren zélf elke drie maanden in een presentatie wat ze hebben geleerd. 'Daar komen vrijwel alle ouders voor naar de school, terwijl vroeger maar 30 tot 40 procent van de ouders regelmatig binnenkwam.'

De school heeft de visie gedocumenteerd, zodat het concept goed overdraagbaar is. 'We geven graag tekst en uitleg aan collega's', zegt Hogendijk. 'Want we zien hoe succesvol dit concept is. Dit wensen we elk kind toe.' <